

Változások az öröklési jogban

Dr. Orosz Árpád
kúriai bírósági elnök

Új Ptk. rovatunkban folytatjuk a március 15-én hatályba lépő Törvénykönyv okozta változások ismertetését. Jelen cikkünkben Szerzőnk az öröklés területén végbemenő változásokat, a módosítások háttérében rejlő okokat foglalja össze. Bár e téma nem kapcsolódik szorosan Olvasóink többségének szakmai munkájához, az új szabályozással mindenképpen célszerű tisztában lenni.

Bevezetés

Az új Ptk. öröklési jogi szabályainak megalkotásakor az alapvető koncepció az volt: nincs indok arra, hogy mélyrehatóan és minden intézményre kiterjedően változzon a hatályos szabályozás¹. Ennek háttérében az a több évszázados tapasztalat állt, hogy az öröklési jog a magánjog legnagyobb állandóságot mutató része, amely még a nagyobb társadalmi változásokat is képes a módosítás igénye nélkül túlélni. Az öröklési jogban ugyanis a polgári jog más területeinél nagyobb jelentősége van a „hagyományokhoz, a megszokotthoz és a megszokottként igazságosnak is ítéltelhető ragaszkodásnak”².

A hatályos szabályozás egyes rendelkezéseinek az újragondolását mégis szükségessé tették az elmúlt két évtizedben végbement társadalmi és gazdasági változások, és az annak folytán kialakult új tulajdoni rend, a magántulajdon megnövekedett szerepe és a házasság, a család társadalomban betöltött szerepének átalakulása. Ennek folytán ma az öröklési szabályok „emberképe” már nem egy olyan örökhagyó, akinek vagyona jellemzően egy ingatlan és az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyak, és aki életét házasságban, méghozzá egyetlen házasságban élte le. A mai társadalmi viszonyok között az öröklési szabályoknak kezelniük kell azt, hogy az örökhagyó vagyona ma már jellemzően értékesebb, és annak összetétele is jelentősen eltér a hatályos Ptk. megalkotásakor tipikusnak mondhatótól. Emellett figyelemmel kellett lenni a családi kapcsolatok átalakulására is: megnőtt a válások, és ennek következtében az életükben több házasságot kötő személyek száma, gyakoribbá vált az élettársi kapcsolatok előfordulása, kitöltött a tanulmányok befejezésének ideje, és ezzel együtt az önálló életkezdés, családalapítás időpontja.

Az alábbiakban azok a szabályok kerülnek bemutatásra, amelyek a hatályos szabályokhoz képest a fentiek okán – álláspontom szerint – a leglényegesebb változásokat jelentik az új Ptk. öröklési jogi szabályaiban.

Az öröklési jogi szabályok új rendszere

Az új Ptk. öröklési jogi rendszerének koncepcionális változása, hogy felcserélődött a végintézkedésre és a törvényes öröklésre vonatkozó szabályozás. Annak ellenére, hogy majd egy évszázada Grosschmid Béni még úgy tartotta – és ma is helytálló az a megállapítása –, hogy „a magyar haza nem humusza a végrendeletnek”, a mai társadalmi viszonyok között a kodifikátorok mégis a végrendeletek számának növekedésével számolnak. Ebbe az irányba ösztönöz ugyanis a hagyatékok értékének növekedése és összetételük bonyolultabbá válása, továbbá az a körülmény, hogy egyre több örökös az ország határain kívül él.³ Ennek megfelelően az új Ptk. előbb rendezi a végintézkedésekre vonatkozó szabályokat, és ezt követően a törvényes öröklés rendjét. Ennek ellenére e tanulmányban mégis inkább a jelenlegi szabályozás rendszerét követve kerül bemutatásra az új öröklési jogi szabályozás, annak érdekében, hogy a törvényes öröklés megváltozott szabályaihoz képest látszódjék: valóban mennyire felértékelődik a jövőben a végintézkedés szabadsága, és mennyire ösztönöz arra, hogy az emberek végintézkedés útján maguk rendezzék haláluk esetére vagyoni viszonyaikat.

A törvényes öröklés változásai

A törvényes öröklés legjelentősebb változása: a házastárs öröklése. A házastárs öröklési jogi helyzete az új szabályozási környezetben ahhoz igazodik, hogy az örökhagyó leszármazója vagy szülője mellett, illetőleg egyedül örököl. Ha leszármazó mellett örököl – a hatályos szabályoktól eltérően – holtig tartó hasznélvezeti jog illeti meg, azonban az a kizárólag az örökhagyóval közösen lakott lakáson és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon [Ptk. 7:58. § (1) bekezdés a) pont], míg állagörökös – egy gyermekrészt erejéig – a hagyatéknak többi részében [Ptk. 7:58. § (1) bekezdés b) pont]. Ha leszármazó nincs (vagy nem örökölhet) és a házastárs az

örökhagyó szülei mellett örököl, megszerzi ugyanúgy az örökhagyóval közösen lakott lakást és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakat [Ptk. 7:60. § (1) bekezdés]; ezen felül a fennmaradó hagyatéknak felét örököli [Ptk. 7:60. § (2) bekezdés]. (Ez utóbbi esetben a hagyatéknak másik felét az örökhagyó szülei fejenként egyenlő arányban örökölik.)

Az új szabályozás tehát továbbra is biztosítja a túlélő házastárs részére – akár leszármazó, akár szülő mellett örököl – a megszokott környezetben való továbbélés lehetőségét, méghozzá oly módon, hogy a leszármazó melletti öröklés esetén, a hasznélvezet korlátozását (megváltását) a házastársal szemben a törvény kizárja [vö. Ptk. 7:58. § (2) bekezdés]. Érzékelhető, hogy az új szabályozás megoldást kíván nyújtani az olyan helyzetekre, amikor a leszármazó egy bankszámla-követelést, üzletrészt vagy egy üveg bor tulajdonjogát (stb.) a túlélő házastárs hasznélvezeti jogával (özvegyi joggal) terhelten szerezte meg. Ezeket a helyzeteket a hatályos szabályozás alapján nehezen lehetett kezelni és rengeteg érdekkonfliktussal jártak. Kérdés ugyanakkor, hogy a holtig tartó hasznélvezeti jog bevezetése átgondolt döntés volt-e. Az új szabályok ugyanis kizárják a túlélő házastársal szemben a hasznélvezeti jog korlátozását (megváltását), és ez a jog újabb házasságkötés esetén sem szűnik meg. Ebből pedig nyilvánvalóan következik az a konfliktus, hogy ha a túlélő házastárs házasságot köt és gyermekei születnek, akkor ezek a gyermekek vele együtt a lakásban fognak élni, azonban a korábbi házasságból származó gyermekek – akik egyébként az ingatlan tulajdonosai – nem.

Az új szabályozás másik jelentős újítása, hogy a házastársal egy sorban ismeri el a szülő öröklési igényét is. Jellemzően ugyanis a szülő időskori eltartóját, támogatóját veszti el, továbbá tapasztalati tény az is, hogy a mai viszonyok között a szülő gyakran jelentősen hozzájárul gyermeke, az örökhagyó vagyonának gyarapodásához és ez nem minden esetben minősül ági vagyonnak.⁴

A fenti szabályozás gyenge pontja azonban, hogy tulajdonközösségbe „kényszerít

ti” a túlélő házastársat és az örökhagyó leszármazóit, illetőleg szülőit. Ez különösen akkor eredményez konfliktusokkal terhelt élethelyzeteket, ha az örökhagyó életében több házasságot is kötött, és ezáltal több házasságból származó házastárs, illetve leszármazó kerül jogközösségbe.

Változások a kötelesrész szabályaiban

A kötelesrész – mint a hagyatékban történő részesezés minimuma – a végintézkedési szabadság legjelentősebb korlátja. A jogintézmény ezért minden kodifikáció során felveti annak kérdését: van-e „erkölcsi alapja” a törvényhozónak ahhoz, hogy a vagyon egy részét az örökhagyó kifejezett szándéka ellenére a rokonoknak, illetve a házastársnak biztosítsa, csupán a közeli vérségi vagy hozzátartozói kapcsolatra tekintettel⁵. Különösen érvényes volt ez az új Ptk. kodifikációja során, ahol egyértelműen abban az irányba indult el a szabályozás kialakítása, amely a végintézkedési szabadságot a legteljesebb mértékben érvényesíteni kívánta. Ennek során a kodifikátorok a következő kérdések mentén gondolták újra a szabályozás természetét

- a kötelesrész iránti igény jogi természetét
- a személyi kör
- a kötelesrész alapja és
- annak mértéke.

1. Az új szabályozás megtartotta azt a Grosschmid Béni munkássága óta általánosan elfogadott nézetet, hogy a kötelesrész iránti igény kötelmi jogi természetű. E megállapítást nem érinti az a körülmény, hogy a jogintézmény az öröklési jogi szabályok között található, ugyanis annak öröklésjogi alapjai nem tehetők vitássá (vö. személyi kör, kizárás, kitagadás szabályainak alkalmazása). A kötelesrészre jogosult ezért nem tekinthető örökösnek, és igénye ugyan az örökhagyó halálával keletkezik, de az nem a hagyatékban szemben, hanem a hagyatékban részesítettekkel szemben érvényesíthető. Mindebből vezethető le az a bírói gyakorlatban eddig is alkalmazott jogtétel, hogy a kötelesrész iránti igény 5 év alatt évül el. Ezt az új Ptk. már kifejezetten kimondja (Ptk. 7:76. §).

2. Az új Ptk. megtartotta a hatályos szabályozást, miszerint kötelesrész illeti meg az örökhagyó leszármazóját, házastársát és szülőjét, ha az öröklés megnyílásakor az örökhagyó törvényes örököse vagy végintézkedés hiányában az lenne (Ptk. 7:75. §). A felsorolt személyek a törvény sorrendjében jogosultak a kötelesrészre, ha őket az örökhagyó nem tagadta ki.

A kitagadás az örökhagyónak a végintézkedésben tett nyilatkozata, amellyel a kötelesrészre jogosultat valamely a törvényben meghatározott és a végintézkedésben kifejezetten megjelölt okból megfosztja a kötelesrésztől. Ha a kitagadás érvényes vagy az megbocsátás miatt nem

válíik érvénytelenné [vö. Ptk. 7:79. § (1) bekezdés], illetőleg hatálytalanná [vö. 7:79. § (2) bekezdés] a jogosult a kötelesrészre nem tarthat igényt. Fontos hangsúlyozni, hogy kitagadásnak csak a törvényben meghatározott okokból van helye.

Az új Ptk. a kitagadási okokat kiszélesítette, és négy csoportban összesen 10 kitagadási okot nevesít. Ezeket a 7:78. § (1) bekezdés a)–g) pontjai, és a 7:78. § (2)–(4) bekezdései tartalmazzák.⁶

A hatályos Ptk. 663. § (1) bekezdés d) pontja⁷ szerinti kizárási okot az ítélezési gyakorlat kiterjesztette azokra az esetekre is, amikor a kötelesrész jogosultja – aki egyébként törvényes tartásra kötelezett (vagy szerződésben erre vállalt kötelezettséget) – nem gondoskodott az örökhagyó ápolásáról, gondozásáról, gyógyíttatásáról (pl. BH 1989.312.). Az ilyen, szoros értelemben vett tartási kötelezettség körén kívül eső segítségnyújtás elmulasztása az új szabályozásban a 7:78. § (1) bekezdés g) pontjába sorolható. E rendelkezés alkalmazásában pedig megjelenik a „tőle elvárhatóság” zsinórmértéke, vagyis kitagadásra csak az a mulasztás vezethet, amely az illető személytől elvárhatóhoz mérten sérti az örökhagyó méltányolható érdekeit. Az adott kitagadási okkal érintettek körében pedig semmilyen személyhez kötött korlátozás nem érvényesül, mert az valamennyi kötelesrészre jogosultra vonatkozik, függetlenül attól, hogy terheli tartási kötelezettség vagy sem.

Új eleme a kitagadási okoknak a durva hálátlanság, amelynek értelmezése a bírói gyakorlatra vár. Ebben a körbe tartozónak látszik az az eset, amikor a nagykorú kötelesrészre jogosult olyan személy, akit nem terhel tartási kötelezettség, felnevelője gyógyíttatásában (gyógyulásában) semmilyen módon nem működik közre; vagy az, amikor bűncselekménynek nem minősülő jogsértést (pl. jó hírnevet sértő tényállítás) követ el valaki az örökhagyó sérelmére.

Az új Ptk. kitagadásra vonatkozó szabályainak a hatályos szabályokkal való összevetéséből látszik, hogy az örökhagyó a korábbiál jóval szélesebb körben élhet a kitagadás jogával. A 7:78. § (1) bekezdés b) pontja szerint például a sérelmére elkövetett bármely bűncselekmény – legyen az szándékos vagy gondatlan – súlyosságától függetlenül is alapot adhat a kitagadásra. Ugyanígy szélesíti a hatályos szabályokat a 7:78. § (1) bekezdés f) pontja, amelynek értelmében bármely időtartamú végrehajtandó szabadságvesztés indoka lehet a kitagadásnak. Ez azt jelenti például, hogy az örökségtől teljesen megfosztható az, akit egy közlekedési baleset gondatlan okozásának vétsége miatt szabadságvesztésre ítélték, és a végrendelet készítésekor a büntetését még nem töltötte ki. Azonban elkerülhetetlennek látszik a „büntetését még nem töltötte ki” rendelkezés értelmezése. Kérdés ugyanis, hogy például vonatkozik-e arra, akit a bíróság feltételes szabadságra bocsátott.

Új, kizárólag a szülővel szembeni kitagadási ok a Ptk. 7:78. § (3) bekezdése, amelynek értelmezéséhez a Ptk. 4:191. §-ban foglaltak vizsgálatából kell kiindulni. A kitagadásnak azonban nem feltétele a szülői felügyeleti jog jogerős ítélettel történt megszüntetése.

3. A kötelesrész alapja továbbra is a hagyaték tiszta értéke, valamint az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott ingyenes adományok juttatáskori tiszta értéke [Ptk. 7:80. § (1) bekezdés]. Új rendelkezése a Ptk.-nak, hogy a szerződés megkötésétől számított két éven belül megnyílt öröklés esetén a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani az öröklési, tartási, életjáradéki vagy gondozási szerződéssel elidegenített vagyon értékének a ténylegesen nyújtott tartás, életjáradék, illetve gondozás értékével nem fedezett részét. Tény, hogy ez a szabály egy nehéz elszámolási kötelezettséget ró a bíróságra, azonban kezelni próbálja azt a méltánytalan helyzetet, amely azáltal állt elő: az említett szerződések ún. szerencse jellege folytán sokszor méltánytalanul és igazságtalanul a kötelesrész alapjának csökkentésére irányuló törekvések eszközévé váltak, s utóbb szinte lehetetlen volt annak bizonyítása, hogy arra irányuló szándék vagy tényleges szolgáltatás nélkül vonták el részben a kötelesrész alapját az arra jogosult hozzátartozó elől.

4. A kötelesrész mértékét az új Ptk. lecsökkentette: az a törvényes örökös harmada lett (Ptk. 7:82. §). A Ptk. e változtatásában jut leginkább kifejezésre az a jogalkotói szándék, amely a végintézkedés hangsúlyozása mellett a kötelesrész mértékének csökkentésével növeli azoknak a vagyonelemeknek a körét, amellyel az örökhagyó szabadon rendelkezhet.

Változások a végintézkedés körében

A végintézkedésre vonatkozó szabályok körében érvényesül leginkább az az elv, hogy a jogalkotó a bírói gyakorlat által kimunkált jogelveket emelte a norma szintjére. Ennek – a rendelkezések sorrendjében haladva – legelső példája a PK 85. számú állásfoglalásban foglaltak beemelése az öröklési jogi szabályok közé. Eszerint „[a]z okirat végrendeleti jellegének megállapításához az szükséges, hogy az örökhagyó halála esetére szóló vagyoni rendelkezést tartalmazzon, és külsőleg az örökhagyótól származónak mutakozzék” (Ptk. 7:12. §).

Nem változott a végrendelet fajtáinak rendszere. Ebben a körben azt szükséges kiemelni, hogy a közvégrendelet tételére már csak közjegyző előtt van lehetőség [Ptk. 7:14. § (1) bekezdés 1. mondat], szemben az eddig hatályos szabályozásban foglaltakkal, amely a bíróság előtt is engedte a közvégrendelet tételét. Ez azonban nehezen volt összeegyeztethető a bíróság igazságszolgáltatási funkciójával.

Az írásbeli magánvégrendelet általános érvényességi kellékei körében az új szabályozás két ponton tér el az eddigi szabályoktól. Egyrészt elegendő a készítés helyének a feltüntetése, másrészt az örök-hagyó által saját kezűleg írt, ún. holográf [Ptk. 7:17. § (1) bekezdés a) pont] végrendelet esetén elegendő az utolsó lap aláírása. Ennek az új rendelkezésnek a háttérben az a megfontolás áll, hogy a folyamatos írás önmagában képes biztosítani annak megelőzését, hogy az alá nem írt lapokat utólag kicseréljék. Ennek folytán azonban számítani lehet arra, hogy a bizonyítás átkerül szakértő kompetenciájába.

A szóbeli végrendelet kivételes jellegét továbbra is hangsúlyozza a törvény. Ez az új szabályokban kifejezésre jut – egyebek mellett – abban is, hogy már nem a „jelen-tékeny nehézséggel tehetett volna írásbeli végrendeletet” (Ptk. 634. §) fordulatot használja a törvény, hanem a szabályozás lényege: szóbeli végrendelet tételére akkor van lehetőség, ha az örök-hagyó nem tehetett írásbeli végrendeletet (vö. 7:20. §). Emellett a hatályát szűkíti 30 napra (7:45. §). Ez utóbbi rendelkezéssel kapcsolatban fontos utalni arra, hogy a bírói gyakorlatban a szóbeli végrendelet érvényességének problémáját nem az veti fel, hogy meddig hatályos a szóbeli végrendelet, hanem sokkal inkább az egyéb feltételek bizonyításának nehézségei. Jellemző, hogy ezekben az esetekben az örök-hagyók az utolsó percig halogatják az írásbeli magánvégrendelet vagy közvégrendelet elkészítését. Tulajdonképpen az utolsó percig „tesztelik azt”, akit örökösükkül kineveztek maguknak, és ebből adódóan sokszor eljön az a pillanat, amikor nem lesz más, mint például két orvos vagy az ápoló, akik hallották, hogy mit mondott az utolsó pillanatokban. Ezek a tanúk viszont nem fognak tudni arról számot adni, hogy ők valóban tanúként működtek közre, vagy hogy tudták, hogy a másik is tanú volt, ezért nem teljesül az a feltétel: egymás jelenlétében, tanúi minőségükről is tudva jelentette ki előttük az örök-hagyó, hogy az ő végrendelete. A szóbeli végrendeletek kapcsán is máig érvényes *Grosschmid Béni* megállapítása: az a végrendelet, amit a tanúk emlékezetébe írnak, nem több, mint ha homokba írják. Emiatt alig találni olyan eseti döntést, amikor a bíróság meg tudja állapítani a szóbeli végrendeletéről, hogy az érvényes és létrejött.

A közreműködőre vonatkozó rendelkezések körében a jogalkotó a bírói gyakorlatot (BH 1986.234., BH 1990.472.) emelte a törvényi szabályozás szintjére. Eszerint közreműködőnek az a személy minősül, akinek a végrendelet tartalmának érdemi befolyásolására lehetősége volt [Ptk. 7:19. § (3) bekezdés]. A hivatkozott rendelkezésben emellett megjelenik az is, hogy köz-

reműködőnek minősül a megfogalmazó, a szerkesztő és a leíró is. Vagyis ez a háromtagú személyi kör (a megfogalmazó, a szerkesztő és a leíró) vitán felül – mérleget nem engedően – közreműködőnek minősül. Azaz a nekik szóló, vagy az ő hozzátartozójuknak adott juttatás érvénytelen lesz [Ptk. 7:19. § (1) bekezdés].

A fentiek mellett azonban arra is láthatunk példát, amikor a Legfelsőbb Bíróság eseti döntésével (BH 1996.152.) ellentétes rendelkezés jelenik meg a normában. A Ptk. 7:19. § (4) bekezdése szerint ugyanis a jogi személynek rendelt juttatásban közreműködőnek kell tekinteni a rendelkezésben foglalt személyi kört. Ez alapvetően új szabály az öröklési jogunkban.

Szintén a kifejecesedett bírói gyakorlat norma szintjére emelésével találkozunk a Ptk. 7:24. §-ában. Eszerint a végrendelet kétség esetén az örök-hagyó feltehető akaratainak megfelelően és úgy kell értelmezni, hogy az örök-hagyó akarata lehetőség szerint érvényre jusson. Ez a rendelkezés nem szolgálhat alapul a végrendelet alaki hibájának orvoslásához.

Annak ellenére, hogy a közös végrendeletet a hatályos Ptk. tiltja, mégis tetten érhető az az igény, hogy házastársak az életközösség fennállása alatt közös végrendeletet tehessenek. Ennek az igénynek tett eleget az új Ptk. A végintézkedés formája tulajdonképpen a Magánjogi törvényjavaslat 1964. §-ának a „lemásolása”. Meg kell jegyezni, hogy ez tulajdonképpen egy új fajta az írásbeli magánvégrendeleteknek, mert más szabályok érvényesülnek: szükséges a másik házastárs nyilatkozata [Ptk. 7:23. § (2) bekezdés a) pont], és kiegészül a szabályrendszer azzal, hogy közös végrendelet készíthető közvégrendeleti formában [Ptk. 7:23. § (2) bekezdés c) pont] is.

Az örökösnevezésnek új szabálya az utóörökös nevezésének a lehetősége. Egyrészt akkor, ha az előörökös a házastárs [Ptk. 7:28. § (3) bekezdés]. Ilyenkor van rá lehetőség, hogy egyben nevezzen meg másodsorban is örököst. Ilyen továbbá a „substitutio pupillaris” esete, amikor helyettes gyámrendelés történik [Ptk. 7:28. § (4) bekezdés]. Ilyenkor a leszármazónak nincs végintézkedési képessége (pl. szellemi fogyatkozásban szenved és attól kell tartani, hogy a végintézkedési képességét nem is fogja megszerezni). Az utóöröklést tehát csak ebben a két személyi körben engedi meg az új Ptk., azzal, hogy ez nyilván további kérdést vet fel: az előörökösnek mennyiben van rendelkezési joga. Hosszú vita után úgy állapotodott meg a jogalkotás, hogy az előörökös visszerthes ügyleteket megkötheti, illetőleg a szokásos mértékű ajándékot meg nem haladó adományokat tehet. Csak ebben a körben illeti meg az előörököst a rendelkezési jog.

Összegzés

A fentiek alapján látható, hogy az új Ptk. öröklési jogi szabályainak hatálybalépését követően szükségszerűen fel fog értékelődni a végintézkedés szerepe az öröklési jogban. Ez egyrészt tudatos jogalkotási szándék eredménye, amelyek például a kötelező szabályozásában jut kifejeződésre. Másrészt azonban az új szabályozás vitatható rendelkezései azok, amelyek révén számolni kell a végintézkedések számának növekedésével. Feltételezhető ugyanis, hogy kerülni kívánják majd a törvényes öröklés szabályai folytán létrejövő „kényszerű jogközösség” előfordulásának lehetőségét a túlélő házastárs és vele egy sorban öröklő személyek (leszármazó, szülő) között. ■

- 1 *Vékás Lajos*: Öröklési jog In: Szakértői javaslat az új Polgári törvénykönyv tervezetéhez (szerk.: *Vékás Lajos*) Complex, Budapest, 2008. 1151.
- 2 *Weiss Emilia*: A Ptk. öröklési jogi könyvének koncepciója In: Polgári jogi kodifikáció, 2001/6. szám 16.
- 3 *Vékás Lajos*: Öröklési jog In: Szakértői javaslat az új Polgári törvénykönyv tervezetéhez (szerk.: *Vékás Lajos*) Complex, Budapest, 2008. 1152.
- 4 *Vékás Lajos*: Öröklési jog In: Szakértői javaslat az új Polgári törvénykönyv tervezetéhez (szerk.: *Vékás Lajos*) Complex, Budapest, 2008. 1171.
- 5 *Vékás Lajos*: Öröklési jog, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2002. 107.
- 6 (1) Kitagadásnak van helye, ha a kötelelésre jogosult
  - a) az örök-hagyó után öröklésre érdemtelen lenne;
  - b) az örök-hagyó sérelmére bűncselekményt követett el;
  - c) az örök-hagyó egyenesági rokonának, házastársának vagy élettársának életére tört vagy sérelmükre egyéb súlyos bűncselekményt követett el;
  - d) az örök-hagyó irányában fennálló törvényes tartási kötelezettségét súlyosan megsértette;
  - e) erkölcselen életmódot folytat;
  - f) – akit végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték – a büntetését még nem töltötte ki;
  - g) a tőle elvárható segítséget nem nyújtotta, amikor az örök-hagyónak szüksége lett volna rá.
- (2) A nagykorú leszármazót az örök-hagyó a vele szemben tanúsított durva hálátlanság miatt is kitagadhatja.
- (3) A szülőt az örök-hagyó a sérelmére elkövetett olyan magatartás miatt is kitagadhatja, amely a szülői felügyeleti jog megszüntetésére ad alapot.
- (4) Házastársát az örök-hagyó házastársi kötelezettségét durván sértő magatartása miatt kitagadhatja. (Ptk. 7:78. §)
- 7 Kitagadásnak van helye, ha a kötelelésre jogosult az örök-hagyó irányában fennálló törvényes eltartási kötelezettségét súlyosan megsértette [Ptk. 663. § (1) bekezdés d) pontja].

Látogasson el a www.facebook.com/jegyzo.hu oldalra!